

Slováci na zimných olympijských hrách

Výpravy Slovenskej republiky štartujú na zimných olympijských hrách len od roku 1994. Slováci však v minulosti, pochopiteľne, súťažili vo farbách niekdajšej ČSR, resp. ČSSR a ČSFR.

Priekopníkmi boli na ZOH 1936 v Ga-Pa bežec na lyžiach Lukáš Mihalák a hokejista Ladislav Troják. Ten sa o 12 rokov neskôr stal aj prvým slovenským medailistom zo ZOH.

SO ZLATOM LEN NEPELA, S TROMI KOVMI DZURILLA

Na ZOH sa medailami mohlo pochváliť dovedna sedemnášť slovenských športovcov - tucet hokejistov, traja krasokorčuliari, jedna bežkyňa na lyžiach a jeden snoubordista. Jediným víťazom ZOH zo Slovenska sa stal krasokorčuliar Ondrej Nepela, zlatý na ZOH 1972. Vďaka tomuto i ďalším skvelým úspechom ho koncom roka 2000 posmrtno zvolili za najlepšieho slovenského športovca 20. storočia (na fotografii s trénerkou Hildou Múdrrou).

Najviac cenných kovov – tri - zo Slovákov získal hokejový brankár Vladimír Dzurilla, ktorý bol raz členom strieborného (1968) a dvakrát

bronzového čs. družstva (1964 a 1972). Posmrtno ho vyhlásili za najlepšieho slovenského hokejistu 20. storočia (na fotografii agentúry Štartfoto).

Viac ako jednou medailou - striebrom aj bronzom - ozdobili ešte ďalších dvoch hokejistov, Jozefa Golonku (striebro 1968 a bronz 1964 – na fotografii na ďalšej strane) a Igora Libu (striebro 1984 a bronz 1992).

Strieborné medaily okrem nich získali ešte siedmi slovenskí športovci - hokejisti Ladislav Troják (1948), Vincent

Lukáč, Dušan Pašek a Dárius Rusnák (1984), krasokorčuliar Karol Divín (1960), bežkyňa na lyžiach Gabriela Svobodová-Sekajová (1984) a snoubordista Radoslav Židek. Bronzové kovy si vybojovali ďalší šiesti Slováci – hokejisti František Gregor (1964), Rudolf Tajcnár (1972), Róbert Švehla, Peter Veselovský, Jaromír Dragan (1992) a krasokorčuliar Jozef Sabovčík (1984).

Jediným zimným medailistom, ktorý získal olympijský kov vo farbách

PÄŤ ŠTARTOV JASENČAKOVEJ JE ABSOLÚTNYM SLOVENSKÝM REKORDOM

Rekordnou slovenskou účastníčkou ZOH je sánkárka Mária Jasenčáková, ktorá v rozpätí 1980 - 1998 štartovala až na piatich ZOH (pritom na jedných v roku 1988 chýbala – na fotografii na **d**alšej strane). S piatimi účasťami drží absolútny slovenský rekord, ktorý by v Pekingu 2008 v prípade účasti vyrovnali plavkyňa Martina Moravcová a rýchlostný kajakár Róbert Erban.

Slovenskej republiky, je strieborný v snoubordkrose na ZOH 2006 v Turíne Radoslav Židek (na fotografii agentúry SITA). Všetci ostatní medailisti reprezentovali ČSR, ČSSR, či ČSFR a na hry ich vyslal Československý olympijský výbor.

Za existencie bývalého Česko-Slovenska na ZOH spolu štartovalo 64 slovenských športovcov, ktorí mali dovedna 97 účastí na jednotlivých ZOH - 46 v lyžovaní, 31 v ľadovom hokeji, 14 v krasokorčuľovaní, 3 v sánkovaní a 3 v biatlone.

Vo výpravách samostatného Slovenska nastúpilo na zimných olympijských hrách 1994, 1998, 2002 a 2006 dovedna 130 športovcov, ktorí si pripísali spolu 190 olympijských účastí – 92 v ľadovom hokeji, 41 v lyžovaní, 27 v biatlone, 13 v sánkovaní, 8 v boboch, 4 v krasokorčuľovaní, 3 v snoubordingu a 2 v rýchlokorčuľovaní na krátkej dráhe.

Tatiana Kutlíková najprv v behu na lyžiach a potom v biatlone. A takisto jeden športovec štartoval na OH i ZOH – Marián Vanderka na OH 2000 súťažil v atletike a na ZOH 2002 v boboch.

V Lillehammeri 1994 zo 42 účastníkov historického premiérového štartu Slovenskej republiky na ZOH bolo 23 hokejistov, 11 lyžiarov, 6 biatlonistov a 2 sánkári.

V Nagane 1998 nastúpilo 39 slovenských športovcov - 23 v ľadovom hokeji, 8 v lyžovaní, 5 v biatlone, 1 v sánkovaní, 1 v snoubordingu a 1 v krasokorčuľovaní. V Nagane bolo prítomných ešte 8 športovcov, ktorí však nenastúpili a neobjavili sa ani na súpiskách či v štartových listinách. Išlo o hokejistov Jerguša Baču, Róberta Pukaloviča, Jozefa Stümpela, Žigmunda

Pálffyho, Richarda Zedníka, Pavla Demitru, Miroslava Šatana a o biatlonistku Marcelu Pavkovčkovú.

V Salt Lake City 2002 nastúpilo 49 slovenských športovcov – 23 v ľadovom hokeji, 7 v lyžovaní, 6 v biatlone, 4 v sánkovaní, 4 v boboch, 3 v krasokorčuľovaní, 1 v snoubordingu a 1 v short tracku. Okrem toho boli na ZOH prítomní aj dvaja športovci, ktorí na súťaže nenastúpili - hokejista Zdeno Chára (nedostal sa na súpisku) a náhradník do štvorbobov Radovan Hýrešš.

Na ZOH 2006 v Turíne štartovalo dovedna 58 slovenských športovcov – 23 v ľadovom hokeji, 10 v biatlone, 7 v zjazdovom lyžovaní, 7 v behu na lyžiach, 6 v sánkovaní, 4 v boboch, 1 v rýchlokorčuľovaní na krátkej dráhe, 1 v snoubordingu a 1 v skokoch na lyžiach. Členom výpravy bol aj Braňo Prieložný, náhradník do štvorbobov.

V ukázkových disciplínach ZOH štartovali v roku 1948 Vojtech Pavelica (beh vojenských lyžiarskych hliadok) a v roku 1992 Zuzana Smierčáková (akrobatický balet na lyžiach). Hokejový rozhodca Vojtech Okoličány na ZOH 1948 absolvoval tréning v štvorboboch ČSR, ale Medzinárodná hokejová federácia mu napokon štart v tejto súťaži nepovolila.

PREHĽAD BODOVANÝCH UMIESTENÍ ÚČASTNÍKOV ZOH ZO SLOVENSKA A SUMÁR ÚČASTÍ

VO VÝPRAVÁCH ČESKO-SLOVENSKA (ČSR, ČSSR, ČSFR) (olympionici slovenského pôvodu, alebo narodení na území dnešného Slovenska)

I. ZOH: CHAMONIX (FRANCÚZSKO) 1924

Vo výprave Československej republiky (ČSR) neštartoval ani jeden športovec zo Slovenska.

Dvaja športovci narodení na území dnešného Slovenska štartovali vo výprave Maďarska – István (Štefan) Déván a Béla

Szepes (Vojtech Strauch). Obaja súťažili v behu na lyžiach aj v pretekoch združených.

II. ZOH: ST. MORITZ (ŠVAJČIARSKO) 1928

Vo výprave ČSR neštartoval ani jeden športovec zo Slovenska.

Vlajkonosičom maďarskej výpravy bol rodák zo Spišskej Novej Vsi Gyula Szepes (Július Strauch), ktorý súťažil v behu na

lyžiach. Jeho brat Béla Szepes (Vojtech Strauch) bol v rovnakom športe náhradníkom.

III. ZOH: LAKE PLACID (USA) 1932

Vo výprave ČSR neštartoval ani jeden športovec zo Slovenska.

IV. ZOH: GARMISCH-PARTENKIRCHEN (NEMECKO) 1936

- ÚČASŤ ŠPORTOVCOV ZO SLOVENSKA VO VÝPRAVE ČSR: 2 (2 + 0).

Ladislav Troják bol členom štvrtého družstva hokejistov a Lukáš Mihalák členom piatej štafety v behu na lyžiach.

Štvrté miesto v hokejovom turnaji obsadilo družstvo ČSR, v ktorom hral aj prvý slovenský hokejový velikán Ladislav Troják. Bol jedným z prvých dvoch Slovákov na zimných olympijských hrách. Druhý – bežec Lukáš Mihalák – bol vedno

s Musilom, Berauerom a Šimůnkom členom piatej štafety ČSR na 4x10 km. Aj slovenský športovec tak bol aktérom premiéry tejto jednej z najatraktívnejších disciplín v programe ZOH.

V. ZOH: ST. MORITZ (ŠVAJČIARSKO) 1948

- ÚČASŤ ŠPORTOVCOV ZO SLOVENSKA VO VÝPRAVE ČSR: 4 (4 + 0).

Ladislav Troják člen strieborného družstva hokejistov.

Hokejové družstvo ČSR, v ktorom bol už jednou z dominantných postáv Košičan Ladislav Troják, siahalo rok po zisku titulu majstra sveta po olympijskom zlate! Tím, tak ako rok predtým znovu vedený Kanadčanom slovenského pôvodu Mikeom (Matejom) Bucknom, stratil v ôsmich zápasoch turnaja jediný bod po remíze 0:0

s Kanadou a o zlato prišiel len vinou celkovej horšieho skóre (Kanada mala 69:5, ČSR 80:18, rozhodoval pomer gólov)! Troják strelil v ôsmich zápasoch päť gólov a bol piatym najlepším strelcom strieborného tímu.

Vo výprave Maďarska štartovali traja športovci, narodení na Slovensku.

VI. ZOH: OSLO (NÓRSKO) 1952

- ÚČASŤ ŠPORTOVCOV ZO SLOVENSKA VO VÝPRAVE ČSR: 2 (2 + 0).

Jozef Záhorský člen štvrtého družstva hokejistov.

Vo výprave ČSR boli na ZOH 1952 len dvaja Slováci. Jozef Záhorský bol členom hokejového družstva, ktoré síce v tabuľke olympijského turnaja skončilo tretie, ale

v skutočnosti až štvrté. Pri rovnosti bodov so štvrtými Švédmi musel totiž tím ČSR hrať o bronz ešte jeden zápas s nimi, v ktorom podľahol 3:5.

VII. ZOH: CORTINA D'AMPEZZO (TALIANSKO) 1956

- ÚČASŤ ŠPORTOVCOV ZO SLOVENSKA VO VÝPRAVE ČSR: 4 (4 + 0).

Karol Divín skončil piaty v súťaži krasokorčuliarov a Ján Jendek bol členom družstva hokejistov na piatom mieste.

Bratislavčan Karol Divín sa piatym miestom v krasokorčuľiarskych pretekoch mužov stal prvým Slovákom, ktorý na ZOH získal v individuálnej disciplíne bodované umiestenie. Sklamáním pre

družstvo ČSR, v ktorom bol aj slovenský brankár Ján Jendek, sa skončil hokejový turnaj. Piate miesto po štyroch prehrách vo finálovej skupine a jedinom víťazstve nad Nemeckom bolo horúcou sprchou.

VIII. ZOH: SQUAW VALLEY (USA) 1960

• ÚČASŤ ŠPORTOVCOV ZO SLOVENSKA VO VÝPRAVE ČSR: 5 (5 + 0).

Krasokorčuľiar Karol Divín získal v súťaži mužov striebro, Jozef Golonka a Ján Starší boli členmi družstva hokejistov na štvrtom mieste, náhradníkom v tíme bol Karol Fako.

Pre výpravu ČSR boli ZOH 1960 úspešnejšie ako predošlé, na čom mali výrazný podiel i slovenskí športovci. Krasokorčuľiarsky majster Európy z rokov 1958 a 1959 Karol Divín aj s natrhnutým svalom podal veľkolepý výkon a hoci zranenie mu neumožnilo skočiť vo voľnej

jazde trojitého rittbergera, v súboji s domácim esom Davidom Jenkinsom (jeho brat Hayes Alan Jenkins zvíťazil na ZOH 1956) získal striebro! Útočníci Jozef Golonka a Ján Starší sa podieľali na štvrtom mieste družstva hokejistov, Karol Fako v ňom bol náhradníkom.

IX. ZOH: INNSBRUCK (RAKÚSKO) 1964

• ÚČASŤ ŠPORTOVCOV ZO SLOVENSKA VO VÝPRAVE ČSR: 10 (9 + 1).

Vladimír Dzurilla, Jozef Golonka a František Gregor boli členmi bronzového družstva hokejistov, krasokorčuľiar Karol Divín skončil v súťaži mužov štvrtý.

Po dlhých 16 rokoch si olympijskú medailu – bronzovú - vybojovalo hokejové družstvo ČSSR. Jeho členmi boli aj traja Slováci – brankár Vladimír Dzurilla, obranca František Gregor a útočník Jozef Golonka. Dzurilla odchytal dva zápasy, Golonka s Gregorom odohrali všetkých sedem s bilanciou 6 bodov (4+2), resp. 4 body (2+2). Pri rovnosti bodov o poradí na 2. – 4. mieste rozhodovalo celkové skóre. Strieborní Švédci ho mali 47:16, bronzový tím ČSSR 38:19 a až štvrtí skončili so skóre 32:17 Kanadania. Aj do tretice sa medzi elitu prebojoval

slovenský krasokorčuľiar Karol Divín, ktorý po piatom mieste v Cortine a druhom v Squaw Valley pri svojej rozlúčke skončil štvrtý.

Prvou ženskou účastníčkou ZOH zo Slovenska v histórii sa stala krasokorčuľiarka Agnesa Wlachovská, ktorá v športovej dvojici s Petrom Bartosiewiczom skončila na deviatom mieste. O dvadsať rokov neskôr v Sarajeve priviedla ako trénerka pod menom Agnesa Búřilová k olympijskému bronzu Jozefa Sabovčíka...

X. ZOH: GRENOBLE (FRANCÚZSKO) 1968

• ÚČASŤ ŠPORTOVCOV ZO SLOVENSKA VO VÝPRAVE ČSSR: 7 (6 + 1).

Vladimír Dzurilla a Jozef Golonka členovia strieborného družstva hokejistov.

Pre česko-slovenskú výpravu boli hry v Grenobli dovtedy najúspešnejšie. Získala spolu štyri medaily. V striebornom družstve hokejistov k dominantným postavám patrili dvaja Slováci - brankár Vladimír Dzurilla a útočník Jozef

Golonka, ale aj moravské eso Slovana Bratislava Václav Nedomanský. Všetci odohrali všetkých sedem zápasov. Tím si v dramatickom turnaji vybojoval striebro. Golonka bol s 10 bodmi za 4 góly a 6 prihrávok piatym najproduktívnejším

hráčom turnaja. Dlho nezdolaná zborná ZSSR v Grenobli podľahla tímu ČSSR 4:5 a aj napriek predošlej prehre 2:3 s Kanadou by toto víťazstvo pri rovnosti bodov znamenalo prvenstvo družstva

ČSSR. Lenže cestu k vytúženému zlatu zahatala remíza 2:2 v záverečnom zápase so Švédskom...

XI. ZOH: SAPPORO (JAPONSKO) 1972

- ÚČASŤ ŠPORTOVCOV ZO SLOVENSKA VO VÝPRAVE ČSSR: 6 (6 + 0).

Ondrej Nepela sa v krasokorčuľarskej súťaži mužov stal prvým a zatiaľ jediným víťazom ZOH zo Slovenska. Vladimír Dzurilla a Rudolf Tajcnár boli členmi bronzového tímu hokejistov.

Až štrnásť krajín sa v Sappore radovalo z olympijského triumfu. Bola medzi nimi znovu aj ČSSR. Zaslúžil sa o to Bratislavčan Ondrej Nepela, ktorý bol o osem rokov skôr v Innsbrucku ako 14-ročný najmladším účastníkom celej olympiády... Zverenec trénerky Hildy Múdrej vďaka skvele zvládnutým povinným cvikom získal v súťaži krasokorčuľiarov prakticky nedostižný náskok. O zlato ho potom už nemohol pripraviť ani pád vo voľnej jazde, ktorého sa dopustil pri trojitom rittbergerovi. Nepela sa stal prvým a doteraz jediným Slovákom, ktorý zvíťazil na zimných olympijských hrách! Toto víťazstvo vedno s ďalšími skvelými úspechmi bolo koncom roka 2000 posmrtno ocenené voľbou

Ondreja Nepelu za najúspešnejšieho slovenského športovca 20. storočia.

Členmi bronzového družstva hokejistov ČSSR boli dvaja Slováci - brankár Vladimír Dzurilla a obranca Rudolf Tajcnár, okrem toho moravská hviezda Slovana Bratislava Václav Nedomanský. Dzurilla aj Tajcnár nastúpili na všetkých päť zápasov, Nedomanský bol s 9 bodmi za 6 gólov a 3 asistencie druhým najproduktívnejším hráčom turnaja.

Dzurilla získal po bronz v Innsbrucku 1964 a striebre v Grenobli 1968 už tretiu olympijskú medailu, čo na ZOH žiadny iný Slovak okrem neho až doteraz nedokázal. Bronz i predvedené výkony tímu však boli trochu sklamaním, hlavne prehra 1:5 so striebornými Američanmi.

XII. ZOH: INNSBRUCK (RAKÚSKO) 1976

- ÚČASŤ ŠPORTOVCOV ZO SLOVENSKA VO VÝPRAVE ČSSR: 7 (2 + 5).

Bežkyne na lyžiach Gabriela Sekajová a Anna Pasiarová boli členkami šiestej štafety na 4x5 km. Náhradníkom v striebornom hokejovom tíme bol tretí brankár Pavol Svitana, medailu však nedostal.

Výprava ČSSR bola v Innsbrucku podstatne menej úspešná ako v Sappore. Medailu – striebornú – získalo len družstvo hokejistov. Jedným z dvojice jeho trénerov bol slovenský odborník Ján Starší, ktorý sám štartoval na ZOH 1960. Členom tímu však bol jediný Slovak - Pavol Svitana, aj to len v úlohe necestujúceho tretieho brankára.

Do dejiska ZOH Svitana povolali až dodatočne, keď vo výprave prepukla chrípková epidémia. V poslednom zápase

turnaja proti ZSSR bol na striedačke ako náhradník, ale medailu nedostal.

Najlepšie výsledky zo slovenských športovcov v Innsbrucku tak dosiahli bežkyne na lyžiach Gabriela Sekajová a Anna Pasiarová, ktoré boli členkami šiestej štafety na 4x5 km. Na týchto ZOH počet slovenských žien zatiaľ jediný raz prevýšil počet mužov. Prvý raz v histórii sa do top 10 na ZOH prebojovala slovenská zjazdárka – Dagmar Kuzmanová skončila v slalome i v obrovskom slalome zhodne deviata.

XIII. ZOH: LAKE PLACID (USA) 1980

- ÚČASŤ ŠPORTOVCOV ZO SLOVENSKA VO VÝPRAVE ČSSR: 8 (5 + 3).

Gabriela Svobodová-Sekajová bola členkou štvrtej štafety bežkyň na 4x5 km, hokejisti Vincent Lukáč, Marián Šťastný, Peter Šťastný a Anton Šťastný členmi piateho družstva a biatlonista Peter Zelinka skončil šiesty na 10 km.

Štafeta bežkyň ČSSR na 4x5 km, ktorej členkou bola aj Slovenka Gabriela Svobodová-Sekajová, skončila štvrtá. Hokejisti, medzi ktorými boli aj štyria Slováci – útočníci Vincent Lukáč, a bratia Marián, Peter a Anton Šťastní – v Lake Placide sklamali, obsadili celkove až piate miesto. Peter Šťastný pritom bol so 14 bodmi zo šiestich zápasov za 7 gólov

a 7 asistencií druhým najproduktívnejším hráčom turnaja, Marián Šťastný sa s 11 bodmi (5 + 6) delil v tabuľke produktivity o ôsme miesto. Biatlonista Peter Zelinka skončil šiesty na 10 km, čo bol až do ZOH 2006 najlepší mužský biatlonový výsledok slovenského pretekára v olympijskej histórii.

XIV. ZOH: SARAJEVO (JUHOŠLÁVIA) 1984

- ÚČASŤ ŠPORTOVCOV ZO SLOVENSKA VO VÝPRAVE ČSSR: 15 (10 + 5).

Gabriela Svobodová-Sekajová bola členkou striebornej štafety na 4x5 km, hokejisti Igor Liba, Vincent Lukáč, Dárius Rusnák a Dušan Pašek členmi strieborného tímu, krasokorčuliar Jozef Sabovčík získal v súťaži mužov bronz, zjazdárka Jana Gantnerová-Šoltýsová skončila v zjazde piata a biatlonista Peter Zelinka bol členom šiestej štafety ČSSR.

Pre výpravu ČSSR boli zimné olympijské hry v Sarajeve najúspešnejšie v histórii. S mimoriadnou bilanciou šiestich medailí (0 – 2 – 4) sa Česko-Slovensko prvý a zároveň posledný raz prebojovalo do prvej desiatky bodovo najúspešnejších krajín.

Na veľkých úspechoch sa značne podieľali aj slovenskí športovci. Bežkyňa na lyžiach Gabriela Svobodová-Sekajová prispela k striebru štafety na 4x5 km. Už tretím bratislavským krasokorčuliarom s olympijskou medailou sa v Sarajeve stal Jozef Sabovčík, ktorý získal bronz.

Najbližšie k zlatu malo družstvo hokejistov ČSSR, v ktorom hrali veľmi významnú úlohu aj slovenskí útočníci Igor Liba, Vincent Lukáč, Dárius Rusnák a Dušan Pašek. Všetci nastúpili na všetkých sedem zápasov. Rusnák sa s 9 bodmi za 4 góly a 5 asistencií delil o ôsme miesto v tabuľke najproduktív-

nejších hráčov turnaja. Tím ČSSR v základnej skupine postupne vyhral 10:4 nad Nórskom, 4:1 nad USA, 13:0 nad Rakúskom, 7:2 nad Fínskom a 4:0 nad Kanadou. Vo finálovej skupine pokračoval vo víťaznej šnúre v zápase so Švédskom (2:0), ale v rozhodujúcom súboji o zlato, keď striebro už mal isté, s družstvom ZSSR prehral 0:2. Kľúčovým momentom zrejme bol zvláštny prvý gól zbornej v 7. minúte, keď Alexander Koževnikov prekonal brankára Jaromíra Šindela strelou od modrej čiary, ktorá sa odrazila od hornej žrdky do Šindelovho chrbta a odtiaľ do bránky...

Na medailu útočila v zjazde Jana Gantnerová-Šoltýsová. Napokon skončila piata, keď o historický zjazdársky kov pre ČSSR sa tretím miestom postarala Češka Olga Charvátová. Obe k skvelým umiesteniam priviedol slovenský reprezentačný tréner Pavel Šťastný.

XV. ZOH: CALGARY (KANADA) 1988

- ÚČASŤ ŠPORTOVCOV ZO SLOVENSKA VO VÝPRAVE ČSSR: 14 (9 + 5).

Zjazdár Peter Jurko skončil v kombinácii piaty, zjazdárka Lucia Medzihradská v kombinácii šiesta, členmi družstiev na šiestych miestach boli hokejisti Mojmir Božík, Oto Haščák, Igor Liba a Dušan Pašek, aj združenári Ján Klimko, Ladislav Patráš a František Repka.

Slováci v Calgary na medailu nedosiahli. Individuálne sa spomedzi nich najviac presadili zjazdári. Peter Jurko piatym miestom v kombinácii vyrovnal dovtedajšie sarajevské alpské maximum Gantnerovej-Šoltýsovej (Adrián Bireš pridal ôsme miesto) a Lucia Medzihradská skončila v rovnakej disciplíne šiesta. Pritom v zjazde očividne siahala na medailu, pretože na poslednom medzičase bola štvrtá a mala najvyššiu momentálnu rýchlosť. Pri poslednom skoku ju však rozhodilo a po chybe klesla až na desiate miesto.

V hokejovom turnaji družstvo ČSSR, v ktorom boli aj štyria Slováci – obranca

Mojmir Božík a útočníci Oto Haščák, Igor Liba a Dušan Pašek - veľa radosti nezažilo. Obsadilo až šieste miesto, čo bol vôbec najhorší olympijský výsledok hokejového družstva v ére spoločného štátu Čechov a Slovákov. Individuálne sa z celého tímu najviac presadil Dušan Pašek, ktorý sa s 11 bodmi za 6 gólov a 5 asistencií delil v tabuľke produktivity o štvrté miesto.

Rovnako na šiestom mieste skončilo aj združenárske družstvo, v ktorom boli Slováci Ján Klimko, Ladislav Patráš a František Repka.

XVI. ZOH: ALBERTVILLE (FRANCÚZSKO) 1992

- ÚČASŤ ŠPORTOVCOV ZO SLOVENSKA VO VÝPRAVE ČSSR: 14 (8 + 6).

Členmi bronzového družstva hokejistov boli Igor Liba, Róbert Švehla, Peter Veselovský a Jaromír Dragan. Ľubomíra Balážová a Alžbeta Havrančíková boli členkami šiestej štafety bežkyň a Jozef Kovařík členom šiesteho družstva združenárov.

Početná výprava ČSFR si pri poslednom spoločnom štarte Čechov a Slovákov na ZOH vybojovala tri medaily. V bronzovom družstve skokanov na lyžiach boli samí českí pretekári, ale viedol ho slovenský tréner Ján Tanczoš. Hokejisti, medzi ktorými zo Slovákov boli brankár Jaromír Dragan, obranca Róbert Švehla a útočníci Igor Liba s Petrom Veselovským, takisto získali bronz. Pre

Igora Libu to bola už druhá medaila po striebre zo Sarajeva 1984, pre zranenie však nastúpil len na štyri zápasy. Švehla a Veselovský odohrali všetkých osem zápasov, Dragan neodchytil ani minútu.

Slovenské bežkyne na lyžiach Ľubomíra Balážová a Alžbeta Havrančíková boli členkami šiestej štafety na 4x5 km a Jozef Kovařík členom šiesteho družstva združenárov.

ÚČASTNÍCI ZOH VO VÝPRAVÁCH SLOVENSKA (olympionici, reprezentujúci na ZOH Slovenskú republiku)

XVII. ZOH: LILLEHAMMER (NÓRSKO) 1994

- ÚČASŤ ŠPORTOVCOV ZO SLOVENSKEJ REPUBLIKY: 42 (34 + 8).

Biatlonistka Martina Jašicová na 15 km a družstvo hokejistov skončili na šiestom mieste. Z hokejistov sa Miroslav Šatan stal najlepším strelcom a Žigmund Pálffy najproduktívnejším hráčom olympijského turnaja.

Slovenská republika oslávila na ZOH 1994 svoju olympijskú premiéru. Najmä vďaka hokejistom sa stala nezabudnuteľnou. Družstvo, vedené trénerom Júliusom Šuplerom a na ľade výborne dirigované 38-ročným kapitánom Petrom Šťastným, ktorý na ZOH 1980 reprezentoval ČSSR a na Kanadskom pohári 1984 Kanadu, od začiatku olympijského turnaja upútalo hrou i výsledkami. Naši hokejisti sa pritom na olympiádu prebojovali z kvalifikácie v auguste 1993 v Sheffielde, kam sa dostali až po mimoriadnom diplomatickom úsilí. Po rozdelení ČSFR totiž všetky nástupnícke práva v ľadovom hokeji zdedili Česi, ktorí zotrvali aj v A-kategórii majstrovstiev sveta, kým Slováci sa museli hore predierať takpovediac z hokejového suterénu.

Družstvo Slovenska však v Lillehammeri vyhralo základnú skupinu! Remizovalo v nej s neskoršími olympijskými víťazmi Švédmi a zdolalo napokon

strieborných Kanadčanov... Žiaľ, vo štvrtfinále náš tím po prehre 2:3 v predĺžení zastavili Rusi. Výsledné šieste miesto však bolo skvelým vstupom hokejistov na svetovú scénu, kde sa rýchlo udomácnili.

Viacerí Slováci sa navyše v individuálnych štatistikách objavili na popredných miestach – mladíček Miroslav Šatan sa s 9 gólmi stal najlepším strelcom, Žigmund Pálffy zase najproduktívnejším hráčom celého olympijského turnaja. V rebríčku produktivity boli Slováci na prvých troch miestach! Pálffy získal 10 bodov (3 + 7), Šatan 9 (9 + 0) a Šťastný takisto 9 (5 + 4).

Rovnaké umiestenie ako hokejisti dosiahla už skôr aj biatlonistka Martina Jašicová na 15 km trati. Svoju olympijskú premiéru tak Slovensko ozdobil ziskom dvoch bodov.

XVII. ZOH: NAGANO (JAPONSKO) 1998

- ÚČASŤ ŠPORTOVCOV ZO SLOVENSKEJ REPUBLIKY: 39 (31 + 8), ďalších osem športovcov na súťaže nenastúpilo.

Štvrté miesta obsadili biatlonistka Soňa Mihoková na 15 km, aj štafeta biatlonistiek na 4x7,5 km v zložení Martina Schwarzbacherová-Jašicová, Anna Murínová, Tatiana Kutlíková a Soňa Mihoková.

Veľkosť udalostí ZOH 1998 bol hokejový „turnaj storočia“. MOV v spolupráci s medzinárodnou federáciou IIHF prvý raz v histórii pripustil na štart superprofesionálov zo zámorskej NHL. V záujme mať pod piatimi kruhmi tie najväčšie hviezdy však MOV aj IIHF vyšli v ústrety diktátu NHL, ktorá súhlasila len s krátkym prerušením najslávnejšej ligovej súťaže sveta. Dôsledkom toho bol diskriminačný hrací model. Šesť dlhodobých najúspešnejších tímov (Kanada, USA, Rusko, Česko, Švédsko a Fínsko) nasadili priamo do hlavného turnaja s ôsmimi účastníkmi. Ďalších osem družstiev, vrátane slovenského, muselo

priamo v Nagane hrať kvalifikáciu o dve postupové miesta do elitnej osmičky.

Z družstiev, ktoré v Nagane hrali v olympijskom predturnaji, malo práve Slovensko suverénne najviac hráčov v NHL. Lenže v predturnaji v dôsledku diskriminačného hracieho modelu väčšinu z nich naši tréneri nemohli použiť, pretože NHL sa ešte hrala. Okrem toho náš hokejový tím postihla v Japonsku chrípková epidémia. Keď sa k tomu všetkému v olympijských zápasoch pridalo ešte nepremieňanie šancí, zrodila sa katastrofa. Prehra 3:4 s papierovo oveľa slabším Kazachstanom zahatala Slovákom cestu do hlavného turnaja. To znamenalo, že esá Pálffy, Stümpel, Ša-

tan, Demitra či Zedník prišli do dejiska olympiády napokon zbytočne. Neodohrali ani minútu...

Za týchto okolností sa o najradostnejšie chvíle v slovenskej výprave pričínili biatlonistky. V pretekoch žien na 7,5 km sa až tri Slovenky vklínili do prvej desiatky, čo dovtedy v jednej disciplíne nemalo obdobu. Soňa Mihoková skončila štvrtá, Martina Schwarzbacherová-Jašicová siedma a Anna Murínová deviata.

Keď sa k tomuto triu pridala ešte Tatiana Kutlíková, na medailu siahala aj štafeta na 4x7,5 km. Napokon skončila štvrtá.

Slovenská výprava tak odchádzala z Nagana síce bez cenného kovu, ale so šiestimi olympijskými bodmi. Rekordnú piatu olympijskú účasť (tolko nemá na konte nikto zo Slovákov ani na letných OH) si na ZOH 1998 pripísala sánkarka Mária Jasenčáková.

XIX. ZOH: SALT LAKE CITY (USA) 2002

- ÚČASŤ ŠPORTOVCOV ZO SLOVENSKEJ REPUBLIKY: 49 (37 + 12), jeden ďalší športovec neštartoval.

Jediné bodované umiestenie dosiahla štafeta biatlonistiek na 4x7,5 km, ktorá v zložení Martina Jašicová, Anna Murínová, Marcela Pavkovčeková a Soňa Mihoková obsadila piate miesto.

V hokejovom turnaji takisto ako v Nagane mohli štartovať najlepší hráči z NHL. Ale hrací model bol opäť nerovnoprávny. Tímy z takzvanej „veľkej šestky“ znovu zvýhodňoval priamym zaradením do hlavného turnaja, ktorý sa hral v čase prestávky v NHL. Ďalších osem družstiev – vrátane slovenského - znovu muselo účinkovať v predturnaji, odkiaľ postupovali len dve. Slovenská verejnosť vkladala veľmi veľké očakávania do nášho družstva, ktoré na MS 2000 v Petrohrade získalo historické striebro. Všetci dúfali, že Nagano sa nemôže zopakovať.

V Salt Lake City sme však prežili druhý diel veľkej hokejovej krivdy i obrovského sklamaní. Diskriminačný hrací systém znovu zapríčinil, že v predturnaji mohli v našom družstve nastúpiť len niekoľkí hráči z NHL. Tí navyše na olympiádu prilietali na poslednú chvíľu a unavení z cesty aj z večerných zápasov predošlého dňa v elitnej zámorskej lige. Už úvodná prehra v predturnaji – 0:3 s Nemeckom – v podstate rozhodla o tom, že brány hlavného turnaja pre náš tím znovu zostanú zatvorené. Remíza 6:6 s Lotyšskom to definitívne potvrdila. Na záverečný zápas v skupine s Rakúskom po vynútených návratoch hokejistov NHL do ich klubov mohli slovenskí tréneri postaviť iba trinásť hráčov v poli. Prehra

2:3 potom bola len logickým dôsledkom tragickej situácie, v akej sa družstvo Slovenska ocitlo nie vlastnou vinou. Iba opätovný príchod ďalších našich hráčov zo zámoria do dejiska hier a víťazstvo 7:1 nad Francúzskom v zápase o 13. miesto odvrátili hrozbu posledného miesta v tabuľke. Najlepšou ukážkou absurdity tohto hracieho systému bol fakt, že len o tri mesiace neskôr sa Slovensko vo švédskom Göteborgu tešilo zo zisku titulu majstra sveta!

Bodované umiestenie obsadila v Salt Lake City len slovenská štafeta biatlonistiek na 4x7,5 km, ktorá v zložení Martina Jašicová, Anna Murínová, Marcela Pavkovčeková a Soňa Mihoková skončila piata. O najlepší individuálny výsledok výpravy sa rovnako ako v Lillehammeri 1994 postarala Jašicová, deviata v pretekoch biatlonistiek na 15 km. Svet tak zo Slovákov určite najviac zaregistroval profesionálneho krasokorčuliara Jozefa Sabovčíka. Bronzový medailista zo ZOH 1984, ktorý sa usadil v Salt Lake City, bol totiž jednou z hlavných postáv otváracieho ceremoniálu, v ktorom stvárnil pohybovou kreáciou na ľade oheň. Okrem toho pôsobil aj ako atašé slovenskej výpravy.

Pozoruhodnosťou našej účasti bolo, že člen osádky štvorbobov Marián Vanderka sa po predošlej účasti

v atletických súťažiach na OH 2000
v Sydney stal vôbec prvým Slovákom,

ktorý štartoval na letných aj zimných
olympijských hrách.

XX. ZOH: TURÍN (TALIANSKO) 2006

- **ÚČASŤ ŠPORTOVCOV ZO SLOVENSKEJ REPUBLIKY:** 58 (46 + 12), jeden ďalší športovec neštartoval.

Historickú striebornú medailu – prvú zo ZOH pre samostatné Slovensko – získal v snoubordkrose snoubordista Radoslav Židek. O ďalšie dve bodované umiestenia sa postarali piatimi miestami biatlonista Marek Matiaško na 20 km a družstvo hokejistov.

Slovenská výprava dosiahla v Turíne najlepšie výsledky na ZOH v histórii samostatnej Slovenskej republiky. V novej disciplíne snoubordingu – v snoubordkrose – sa o historickú prvú slovenskú medailu na zimných hrách postaral Radoslav Židek. Vo finálovej jazde väčšinu trate viedol a aj keď sa po jazdeckej chybe pred ním dostal Američan Seth Wescott, ziskom striebra dosiahol skvelý úspech. K našim šestnástim zimným medailistom z česko-slovenskej éry pribudol prvý zo slovenskej...

Ďalšie dve bodované umiestenia získala výprava za piate miesta. O prvé sa hneď v úvodný deň hier senzačne postaral biatlonista Marek Matiaško v pretekoch na 20 km. V druhej polovici súťaže viedol a do poslednej chvíle útočil na medailu. Aj keď ju napokon nezískal, jeho piate miesto sa stalo najlepším mužským výsledkom nášho biatlonu v olympijskej histórii. Žiaľ, slovenské biatlonistky, ktoré na predošlých troch ZOH boli najväčšími ozdobami slovenskej výpravy, tentoraz vôbec neuspeli.

Na piatom mieste skončilo aj družstvo hokejistov. Na rozdiel od Nagana 1998 i Salt Lake City 2002 tentoraz súťažilo v rovnocenných podmienkach. Predovšetkým v dôsledku slovenskej kritiky IIHF zmenila hrací model a v Turíne sa hral len jeden - hlavný turnaj, počas ktorého prerušili NHL. To znamenalo, že všetkých sedem hokejových veľmocí – prvý raz aj vrátane Slovenska - mohlo nominovať svojich naozaj najlepších hráčov.

Slováci vstúpili do turnaja skvelým víťazstvom 5:3 nad Ruskom v zápase, ktorý bol zrejme najlepším a divácky najpríťažlivejším na celej olympiáde. Pri sledovaní ďalšieho triumfálneho ťaženia našich hokejistov vzrušenie slovenskej verejnosti gradovalo. Veď v základnej skupine Slováci vyhrali všetkých päť zápasov, keď zdolali aj Američanov i neskorších olympijských víťazov Švédov! Žiaľ, štvrtfinálová prehra 1:3 s Českom zastavila našu spanilú jazdu. Náš tím si všetko pokazil nervóznym výkonom v prvých dvoch tretinách. Záverečná snaha o zvrat už nápravu nepriniesla. Tretí gól pri našej power play strelili Česi do prázdnej bránky... Vďaka víťazstvu v základnej skupine však slovenskí hokejisti obsadili konečné 5. miesto – pred hokejovými superveľmocami Kanadou i USA. Marián Hossa s 10 bodmi (5 + 5) patril medzi najproduktívnejších hráčov celého turnaja, v útoku s ním sa blykli aj kapitán Pavol Demitra so 7 bodmi (2 + 5) a Marián Gáborík takisto so 7 bodmi (3 + 4).

Na popredné umiestenie siahal ešte bežec na lyžiach Martin Bajčičák. V mimoriadne vyrovnanom skiatlone mu na rozdiel od Ivana Bátoryho, ktorý v polovici pretekov viedol, sily vydržali až do konca. Napokon síce dobehol „len“ na ôsmom mieste, avšak iba necelých osem sekúnd ho vo veľmi dramatických pretekoch delilo od zlatej medaily! Rovnako ôsmy skončil Bajčičák spoločne s Bátorym aj v tímovom šprinte.

LUBOMÍR SOUČEK

[Podrobný prehľad všetkých olympionikov zo Slovenska nájdete v podsekcii Zimní olympionici.](#)

